

En kritisk granskning av ”Utredning av konsekvenserna av ett svenskt tillträde till konventionen om förbud mot kärnvapen”.

Den 23 oktober 2017 beslutade utrikesminister Margot Wallström att tillsätta en utredning med uppdrag att analysera konsekvenserna av ett möjligt svenskt tillträde till Konventionen om förbud mot kärnvapen. Ambassadör Lars-Erik Lundin tilldelades uppdraget. Den 18 januari 2019 överlämnades utredningsresultat till regeringen. Fyra professorer, engagerade i nedrustningsfrågor, har granskat utredningen och publicerat en kritiskt hållen artikel i Dagens Nyheter (DN Debatt, 13 februari 2019). I artikeln på DN Debatt hänvisas till en mer omfattande rapport som i punktform granskar 32 av utredningens centrala slutsatser. Denna finns nedan.

Sifferhänvisningar inom parentes syftar på sidnummer i utredningen. På några ställen hänvisas till Sveriges röstförklaring 7 juli 2017. I denna finns 10 ”kanonkulepunkter” som vi nedan hänvisar till som R1 - R10.

Stockholm 8 februari 2019

Lars Ingelstam, professor emeritus i teknik och social förändring, Linköpings universitet; Thomas Jonter, professor i internationella relationer, Stockholms universitet; Peter Wallensteen, seniorprofessor i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet, och Gunnar Westberg, professor emeritus i medicin vid Göteborgs universitet, f.d ordf. i internationella läkarrörelsen mot kärnvapen, IPPNW.

Bakgrund

Den 7 juli 2017 fattade 122 av FN:s medlemsstater beslut om en konvention om förbud mot kärnvapen (TPNW). Sverige deltog aktivt i förarbetet, röstade ja och avgav en röstförklaring. Om Sverige borde gå vidare, underteckna och ratificera konventionen rådde olika meningar mellan riksdagspartierna och sannolikt också inom regeringen. En enmansutredare tillsattes och den har nu avlämnat sitt betänkande där den övergripande slutsatsen är att Sverige inte bör ansluta sig till konventionen i nuläget. En anslutning skulle låsa fast Sverige i ett statiskt ramverk som inte tillåter ett manöverutrymme. Det skulle till och med vara skadligt för våra försvarspolitiska samarbeten med USA, NATO och våra grannländer i Norden, enligt utredningen.

I den här genomgången granskar vi Lundins argumentering för denna ståndpunkt: hur han redovisar och tar hänsyn till förutsättningarna, kvaliteten i de invändningar som anförs och bärigheten i den slutliga bedömningen. Vi fäster särskild vikt vid hur utredaren tar hänsyn till vetenskap och dokumenterad erfarenhet inom områden som nedrustning, internationell politik och säkerhetspolitik. Om sådana frågor finns ju en omfattande vetenskaplig litteratur och en seriös internationell debatt. Vi ser det som angeläget att dessa kommer till användning när ett beslut av stor betydelse för Sverige i världen ska fattas. Vi har identifierat 32 punkter som sammanfattar utredarens kritik eller tveksamheter och kommenterat var och en av dessa.

1. Internationella samfundets nedrustningsförhandlingar kan fragmenteras (18)

Kommentar: Nedrustningsförhandlingar bedrivs redan på många arenor. På de flesta av dessa har de stagnerat eller presterar kläna resultat. Mot bakgrund av att USA och Ryssland har beslutat att säga upp INF-avtalet och att både Förenta staterna och Ryssland avser att utveckla nya kärnvapen, är det i sammanhanget ett ohållbart argument. Utredarens oro för att dessa nedrustningsförhandlingar ska ”fragmenteras” är därför svårt att förstå. Dessa nedrustningsförhandlingar existerar inte i nuläget. Att sätta ytterligare tryck för att verkliga förhandlingar ska komma till stånd både på existerande och förhoppningsvis nya arenor är konventionens uttryckliga avsikt. De speciella överväganden som gäller NPT återkommer i punkt 14.

2. Konventionen är normativ. Men målet – en kärnvapenfri värld - är redan globalt etablerad (18)

Kommentar: Denna punkt är obegriplig. Att en norm (som ”en värld utan kärnvapen”) är ”etablerad” innebär inte att normativt motiverade åtgärder är meningslösa eller t o m skadliga. Tvärtom, normer är färskvara och värdebaserad handling behövs fortlöpande. Detta gäller i vardagslivet liksom i internationell politik.

Den allmänt accepterade bakgrunden till konventionsarbetet, även för utredaren, är att kärnvapenedrustningen har stagnerat (17-18).

3. Kärnvapeninnehav stigmatiseras trots att NPT ger kärnvapenmakterna rätt att inneha kärnvapen. Deras privilegierade status (som kan jämföras med de permanenta medlemmarnas ställning i säkerhetsrådet, P5) undergrävs med konventionen. Stigmatiseringen riktas också mot allierade, stater som anser sig dra nytta av ”kärnvapenparaplyerna” och även stater som samarbetar med kärnvapeninnehavare (19)

Kommentar: Bakgrunden till konventionen är att kärnvapenmakterna inte uppfyller sin del av NPT. Att kalla detta ”stigmatisering” är överdrivet, men inte helt oriktigt. Kritik är legitim och nödvändig i det internationella samfundet. Utredaren kommer de facto att värna om de fem legitima, enligt NPT, kärnvapenstaternas (P5) ”privilegierade status”. I det privilegiet ingår dock inte rätten att undgå kritik för underlåtenheter enligt bl a just NPT.

4. Konventionstexten kan användas inrikespolitiskt (19)

Kommentar: Javisst, det sker redan. Kvaliteten i sådan debatt och effekten av tänkbara ”kampanjer” är naturligtvis beroende av hur tydlig och förpliktande konventionen är. Detta är ett argument för förbättring och förtydligande. Att avfärda konventionen för att den ”kan användas inrikespolitiskt” är däremot absurt. Alla mellanstatliga beslut måste förankras inrikespolitiskt.

5. Konventionen riktar inte tillräcklig uppmärksamhet mot det allvarliga problemet med kärnvapenspridning (20)

Kommentar: Hur mycket som ska skrivas in är en omdömesfråga. Relationen till NPT (som ju har icke-spridning som huvudsyfte) bör göras tydligare. Detta slås fast i Sveriges röstförklaring (R1 och R10) vilket torde möta denna invändning. Vi instämmer i detta. Se också punkt 14 nedan.

6. P5-länderna förväntas vidta motreaktioner, för att minimera konventionens effekter på dem, vilket kan leda till problem och kostnader för länder som samarbetar med dem (20)

Kommentar: Detta avsnitt består av en serie av svepande påståenden. Är det överhuvud taget sant att ”motreaktioner” är att vänta? Hur kan i så fall dessa komma att se ut? Just sådana frågor är det enligt vår mening utredarens uppgift att söka svar på. Vi finner inget stöd varken för utredarens oro eller för motsatsen i utredningen. Det enda belägget är att utredaren ”underhand har registrerat liknande uppfattningar” hos vissa informanter. Tyckande, med andra ord! Vi tvingas konstatera att utredaren på denna punkt inte kommer i närheten av att ge svar på direktivens frågor. Vi anser att detta dessutom belyses bäst i en internationell jämförelse t.ex. med länder som skrivit under och ratificerat (tex Nya Zeeland och Österrike). Det kan f.ö. vara intressant jämföra med de tryck Sverige utsattes för under 1960-talet och som vi kunde stå emot då (jfr pkt 7).

7. Konventionen har en icke- inkluderande ansats vilket förhindrar internationella nedrustningsförhandlingar (20)

Kommentarer: Om med ”icke-inkluderande” avses att kärnvapenmakterna inom överskådlig tid inte kommer att *ansluta sig* till TPNW är detta känt och förutsett sedan länge. Men är det sant att Sverige vid eventuellt tillträde skulle *minska* sina möjligheter att bidra till det internationella nedrustningsarbetet? Ett skäl som anges är att Sverige i Europa skulle tillhöra en liten minoritet, medan en majoritet är starka motståndare till konventionen. Erfarenheten av svenskt deltagande i nedrustningsförhandlingar är snarast den motsatta. Respekten för svensk kunskap och integritet även när vi är i ”minoritet” har varit avgörande. En historisk påminnelse kan vara på sin plats. När Sverige och en rad stater krävde ett provstoppsavtal i början av 1960-talet hävdade USA och Sovjetunionen att detta var omöjligt att åstadkomma. Verifikationsinstrumenten saknades, det var omöjligt att förhandla fram ett verkkningsfullt avtal etc, hävdades från amerikansk och sovjetisk sida. Under Östen Undéns ledning argumenterade Sverige i olika internationella sammanhang att en fungerande verifikationsteknik är möjlig att ta fram och använda (FOA var här till stor hjälp). Både amerikanska och ryska diplomater utsatte Sverige för hård press att släppa kravet på provstopp eftersom detta skulle skada de samtal mellan supermakterna som ägde rum. Sverige gav ändå inte upp sin hållning. Det visade sig också att stormaktssamtalen inte syftade till att nå framgång i förhandlingarna.

8. De centrala säkerhetspolitiska problem som lett till kärnvapeninnehav nämns inte därför tveksamt om normativ effekt på nedrustningen (21).

Kommentar: Detta är ett egendomligt krav. Den historiska bakgrunden till dagens situation behandlas i en omfattande vetenskaplig litteratur. Den innehåller många och delvis motstridiga tolkningar. Vi har mycket svårt att se hur en, med nödvändighet framförhandlad, konsensus om vilka ”centrala säkerhets- och försvarspolitiska problem som har lett till att länder skaffat sig kärnvapen” skulle kunna åstadkommas. Det är tvärtom så att förekomsten av olika tolkningar av historien är ofrånkomliga i internationell diplomati och politik. Funnes inte sådana olikheter skulle allt vara mycket enklare. Redan kring den till synes okomplicerade frågan om hur och varför Sverige övergav planerna på egna kärnvapen finns ett antal (minst tre) olika tolkningar (Th Jonter: *The Key to Nuclear Restraint*, Palgrave 2016). Ett nyligen genomfört forskningsprojekt om hur det kalla kriget tog slut visar vilka olika och oförenliga tolkningar som finns kring detta (i Ryssland, USA, Västeuropa och Mellaneuropa). Om utredaren vill hävda att en gemensam historiesyn är en nödvändig förutsättning för internationella fördrag är han illa ute. Däremot är det av stort värde att parterna i en *förhandling* är medvetna om både sin egen och motpartens historiesyn, vilket inte alltid är fallet.

9. Grundorsakerna till rustningarna behöver också bearbetas parallellt (21)

Kommentar: Liksom för föregående punkt gäller att det finns en omfattande forskning och en (delvis starkt moraliserande) litteratur. Grundorsakerna till att världen är rustad och att krig förekommer är komplexa. Forskningen, exempelvis inom disciplinen internationella relationer, spretar åt olika håll. Några forskare hävdar att väpnad konflikt och krig alltid kommer att finnas (realister och neorealister, exempelvis Hans Morgenthau och Kenneth Waltz), medan andra har i olika analyser sökt visa att vi gradvis går mot mindre våld och färre krig (en god sammanfattning av denna forskning i populärvetenskaplig form, se Stephen Pinker, *The Better Angels of our Nature* och *Upplysningen*). Att i en kort konvention göra rättvisa åt denna problematik, och dessutom enas om orsakerna, är totalt orealistiskt. Konventioner går ut på att finna en gemensam text utan att nödvändigtvis ha gemensamma uppfattningar om historia eller filosofi.

10. Konventionen är ”trubbig” vad gäller problemen med spridning och moderniseringen av kärnvapen (21)

Kommentar: Detta är nog riktigt, vilket betyder att förhållandet till NPT bör klargöras. Röstförklaringen noterar problemet (R1 och R10) och vi instämmer. Se punkt 14 nedan.

11. Sannolikheten är mycket liten för att Ryssland med konventionen integreras i nedrustningsprocessen (21)

Kommentar: Javisst, och ungefär samma sak kan sägas om USA, Kina, övriga P5 och många andra länder. Det ingår i förutsättningarna att konventionen är början på en process som kommer att ta tid och bygger på långsiktig påverkan över tid. Påståendet är en truism och tillför ingenting.

12. För att skapa förtroende krävs verifikation men konventionen har inte sådan som finns i NPTs tilläggsprotokoll (21)

Kommentar: Vi instämmer i detta. Större omsorg bör läggas på olika metoder för verifikation av att konventionen efterlevs. Detta har varit Sveriges ståndpunkt under förhandlingarna och framgår också av röstförklaringen (R7), jämför också punkterna 14 och 15 nedan.

13. Otydliga bestämmelser om ”dubbel användning” i samband med hjälpförbudet (127)

Kommentar: Detta handlar om svårigheten att urskilja vad som är förbjudet. Utredarens oro förefaller något överdriven. Regelverk kring dubbel användning finns nationellt och internationellt. De är i många fall öppna för olika tolkningar, men vi kan inte se att konventionen skulle göra dessa tolkningar ännu svårare. I förhandlingar och bilaterala samarbeten och avtal där Sverige är en part preciserar Sverige sin tolkning inom den befintliga tolkningsramen. Konventionen har ingen rättslig överprövningsrätt. Men vi instämmer givetvis i önskemålet om tydligare skrivningar och definitioner. Sådana hör till den nödvändiga och förutsedda utvecklingen av konventionen.

14. Konventionen erkänner inte på ett tydligt och bindande sätt NPT:s, IAEA:s tilläggsprotokoll eller Provstoppsavtalets betydelse särskilt vad gäller ”verifikation” (21, 23)

Kommentar: Detta är ett giltigt påpekande. Frågan angavs också som central i Sveriges röstförklaring (R7 och R10) och bör vara en av våra prioriteringar i fortsatt arbete med konventionens utveckling. Den utgör dock inte något avgörande argument mot konventionen som sådan. Utredaren anger på olika sätt att NPT skulle

undermineras av konventionen, men utan att närmare analysera hur. Det finns inget i själva konventionen som strider mot NPT. NPT behandlar visserligen mer utförligt icke-spridnings-målet och har genom det så kallade tilläggsprotokollet verifikationsbestämmelser som konventionen inte har. Konventionen går å andra sidan längre än vad NPT gör avseende förbud mot kärnvapen. Men ingen av dessa (och andra) olikheter betyder att konventionen *strider mot* NPT. Tvärtom, säger internationell expertis, ska konventionen ses som ett medel att stärka NPT (men inte nödvändigtvis kärnvapenstaternas ställning). Snarare skulle de två konventionerna kunna ömsesidigt stärka varandra. Konventionen kan enligt etablerad folkrätt inte bryta staternas åtaganden i andra fördrag, inklusive NPT. Denna princip understryks också i konventionens artikel 18 (Förhållande till andra överenskommelser). Slutsatsen borde för svensk del snarare vara att driva linjen att samtliga statsparter till konventionen ansluter sig till NPT – och vice versa. Båda dessa ansträngningar görs bäst om vi är anslutna till båda konventionerna.

15. ”Konventionen upprätthåller inte den standard som Sverige stått för under 50 år bl a vad gäller verifikation. I flera viktiga avseenden går konventionen inte i den riktning som Sverige verkat för under lång tid.” (23)

Kommentar: Detta är en giltig invändning, men endast vad gäller verifikation (se p 14 ovan). I övrigt är påståendet svepande och enligt vår mening svagt grundat. Vår uppfattning är att ett tillträde till konventionen skulle uppfattas som logiskt i vår omvärld. Utredaren bekräftar: ”det nuvarande intresset att samarbeta med Sverige på nedrustningsområdet har beskrivits som betydande i ett antal intervjuer genomförda av utredningen i USA och Västeuropa”. Detta är glädjande, om än en smula överraskande för dem som praktiskt deltagit i sådant arbete. Det är svårt att se på vilka grunder som detta intresse skulle minska.

16. Sverige kommer uppfattas som att vi avstår från att värna om för Sverige tidigare viktiga principer i nedrustningsförhandlingar (22,23)

Kommentar: Det är svårt att gissa hur vi kommer att ”uppfattas”. Grunderna för en sådan bedömning klargörs inte. Att ratificera konventionen innebär inte en större förändring i ”viktiga principer” eller hur vi agerar och argumenterar om inte vi själva ändrar vår hållning.

17. Tillträde till Konventionen kan försvåra flera länders inkl. Sveriges medlarroll på nedrustningsområdet. Sverige kommer tillhöra en liten minoritet i Europa (medan motståndarna inbegriper nästan alla EU:s medlemsländer) (23)

Kommentar: Detta är ogrundat. Se punkt 7 ovan. Vi är inte heller ensamma i Europa med att vara med i konventionen: Irland, Österrike, kanske Schweiz tillhör samma grupp, liksom Nya Zeeland eller länder som vi gärna samarbetar med, så som Sydafrika och Chile. Ev medlingsuppdrag avgörs sannolikt av helt andra faktorer, t.ex. kompetens och opartiskhet.

18. Den svenska expertkompetensen till stöd för nedrustning och icke-spridning skulle försämrats (23)

Kommentar: Utredaren: ”Den svenska expertkompetensen är tveklöst av stor betydelse för att Sverige ska kunna bedriva ett effektivt arbete för nedrustning och icke-spridning. Den svenska expertisen skulle försvagas av ett tillträde så länge som den negativa inställningen till konventionen kvarstår i väst” (s 113). Det är möjligt att en och annan aktör skulle dra öronen åt sig. Men vi vill hävda att logiken snarast bör vara den omvända. Den svenska expertisen skapas och upprätthålls primärt inom landet, bland annat genom ett särskilt anslag till FOI. Ett vidgat nedrustningsengagemang markerat genom den politiska viljan borde kunna leda till mer kreativ och proaktiv kompetensutveckling. I det sammanhanget är det också viktigt att den svenska nedrustningsexpertisen stärks i bred betydelse och innefattar naturvetenskaplig, juridisk/folkrättslig samt samhällsvetenskaplig kompetens genom särskilda stöd till universitet och forskningsinstitut. (En parallell kan dras till det vetenskapliga ”dream team” som biträdde Alva Myrdal från 1961 och framåt). Sverige skulle dessutom kunna samarbeta med likasinnade stater vid en anslutning och trycka på för behovet av att stärka verifikationsinstrumenten. Det är den typen av initiativ Sverige behöver och där vi kan göra skillnad.

19. ”Frånträdesklausulen” får en potentiellt krishöjande effekt och kan i värstafallscenario försätta Sverige i en mycket besvärlig situation (23)

Kommentar: Bakom resonemanget tycks finnas ett – ganska osannolikt – scenario innefattande en konfliktfylld situation med kärnvapenhot. Pga konventionens bestämmelser skulle Sverige (eller andra konventionsländer i vårt grannskap) enligt utredaren inte (i tid) kunna be om hjälp i form av ett kärnvapenparaply eller anslutning till NATO. För det första är det långt ifrån önskvärt att Sverige i en sådan konfliktsituation ansluter sig till ett kärnvapenparaply. Det skulle strida mot svensk säkerhetspolitik och innebära en grundläggande förändring av denna om Sverige anslöt sig till ett ”kärnvapenparaply”. Risken för att angriparen då skulle se legitima skäl för angrepp är uppenbar. Resonemanget utgår också från att kärnvapenavskräckning fungerar, trots att doktrinen av renommerad expertis har

betecknats som obsolet. För det tredje: om ”helvetet bröt ut ” och vi mot förmodan skulle finna det nödvändigt att krypa in under ett kärnvapenparaply skulle knappast bestämmelser (eller tidsgränser) om ett från- eller tillträde till konventionen om kärnvapenförbud ha någon praktisk betydelse. Alternativet att Sverige skulle frånträda konventionen långt innan konflikten blivit väpnad (12 månader) skulle, enligt utredaren, kunna provocera fram en allvarlig kris. Resonemanget förefaller konstruerat och är dåligt förankrat i verkligheten.

20. Konsekvenserna av ett svenskt tillträde skulle bli ”mycket negativa” vad gäller svenska försvarspolitiska samarbeten med NATO, NATO-länder och Finland (20,23)

Kommentar: Trots ganska omfattande text om detta förblir frågan obesvarad om vilka dessa ”mycket negativa” konsekvenser är och i vilken mån de skulle kunna hanteras med hjälp av andra initiativ. Se även punkt 6 ovan. Det finns väl kända fakta om stora säkerhetspolitiska intressen hos NATO, NATO-länder och Finland av att dessa försvarssamarbeten vidmakthålls. Dessa intressen torde vida överstiga den politiska kostnaden av en svensk anslutning till konventionen, som för övrigt inte berör våra försvarssamarbeten.

21. Förbudet mot avskräckningspolitik i konventionen slår direkt mot NATOs medlemsstater och detta innan en kärnvapenedrustning är ett faktum. ”Det upplevda hotet finns således kvar men det förväntade skyddet skulle upphöra” (24)

Kommentar: Utredaren pekar på en konsekvens som i ett tänkt framtida läge skulle ”beröva” NATO:s medlemsländer det kärnvapenparaply som de då fortfarande anser sig behöva. Resonemanget bortser från att konventionen kommer att tillämpas gradvis, balanserat och införs under en lång tidsperiod där en rad andra faktorer sannolikt också kommer att ändras. Detta är inte en fundamental svaghet i konventionen med dess uttalade syfte.

22. ” Ett svenskt tillträde skulle inte minst pga ”paraplyförbudet”, uppfattas som en grundläggande kritik av den säkerhetspolitiska doktrin som omfattas av nästan alla Sveriges grannar och samarbetspartners i Europa och Nordamerika i NATO”. (24)

Kommentar: Detta är riktigt och är en del av avsikten med konventionen, som dock inte endast riktas mot Nato utan också alla andra stater som använder kärnvapenavskräckning som sin grundläggande säkerhetsdoktrin, inklusive vårt

grannland Ryssland, som också rimligen inkluderas i citatet. Jämför även punkt 3 ovan.

23. ”Risken är betydande att ett militärt samarbete med NATO/NATO-länder, efter en svensk anslutning till Konventionen, endast tar Nato-ländernas intressen i beaktande och inte Sveriges ” (24)

Kommentar: En besynnerlig bedömning utan någon förklaring eller analys. Ett samarbete utgår givetvis från båda parter intressen och Sverige avgör ju om svenska intressen tillgodoses.

24. Osäkerheter om ”hjälpförbudets” (Artikel 1 i Konventionen) konsekvenser kan influera utländska aktörers vilja att ingå långtgående samarbetsöverenskommelser med långtgående (negativa) konsekvenser (25)

Kommentar: Utredaren hänvisar till ”osäkerheter” vad gäller hjälpförbudet. Det är angeläget att sådana undanröjs så långt det är möjligt. Utan ytterligare exemplifiering är det dock svårt att se vilka samarbeten som skulle skadas. Normalt etableras samarbeten för att dessa ligger i båda parter intresse, med hänsyn till många osäkra faktorer. Om den av konventionen möjligen introducerade osäkerheten skulle vara avgörande går inte att avgöra generellt.

25. Tveksamheter om konventionens tolkningar kan försena eller omöjliggöra svensk närvaro i övningar, i staber och mottagande av utländska besök (25)

Kommentar: Det är säkert sant att inte bara ”osäkerheter”, utan också konventionen som sådan, kan skapa problem i ”svensk närvaro”, om med detta avses NATO-staber och liknande. Vi deltar inte i övningar som innefattar kärnvapen eller som har ett kärnvapen-paraply som utgångspunkt för övningen. Det är en naturlig konsekvens av vårt politiska ställningstagande. Vad gäller utländska besök finns osäkerheten redan idag och sedan länge. Eftersom USA och andra NATO- länder vägrar att uppge om de har kärnvapen med sig finns en betydande och för vårt land genant osäkerhet. Visserligen finns inget lagstadgat förbud mot att föra in kärnvapen i vårt land (vilket det gör i Finland) men regeringen och en nästan enig opinion förutsätter att detta inte sker och regeringen förutsätter att detta respekteras av besökande kärnvapen-länder.

26. Ett svenskt tillträde skulle förhindra ett svenskt NATO-medlemskap och nuvarande samarbetet med NATO och bilateralt med NATO-medlemmar

kommer att stagnera. Konsekvenserna förutses bli ”mycket negativa” för dessa samarbeten (25)

Kommentar: Den rent juridiska bedömningen av om en part i konventionen kan vara medlem i NATO tycks visa att detta skulle vara möjligt. Politiskt kan bedömningen vara en annan. Utredarens kategoriska påstående är därför inte väl grundat. Vad gäller samarbeten har vi ovan kommenterat utredarens bedömning och funnit den svepande och svagt belagd (punkt 6 ovan) och vad gäller säkerhetspolitiska intresset för NATO etc (punkt 20 ovan)

27. För Sverige skulle ”allvarliga säkerhets- och försvarspolitiska konsekvenser uppstå vad avser samarbetet med Finland ” (pga att samarbetet bedrivs inom ramen för samarbetet med Nato och EU) (25)

Kommentar: Är det sant att en svensk anslutning skulle få ”mycket negativa” konsekvenser för det viktiga försvarssamarbetet med Finland? Huvudargumentet är att samarbetet med NATO skulle försämrats, vilket vi utförligt diskuterat, i punkt 6 ovan och i huvudtexten. Till viss del är detta en ram för det finsk-svenska bilaterala samarbetet. Utöver våra argument ovan, som modifierar tesen att NATO-samarbetet skulle försämrats kan konstateras att en omfattande del av det bilaterala försvarssamarbetet **inte** omfattar samarbete med NATO.

28. Konventionen medger inte tydliga och långsiktigt hållfasta tolkningar vilket försvårar ett svenskt genomförande av konventionen och samarbete inom EU (26)

Kommentar: Invändningen är svepande och knappast träffande. Vad gäller förhållandet till EU bör detta givetvis uppmärksammas, men folkrättsligt finns varken hinder eller särskilda möjligheter för att EU skulle ha en särskild roll i konventionen. Svensk utrikespolitik präglas av långsiktigt hållfastt samarbete, inte minst inom EU. Så kommer det att vara även i fortsättningen.

29. Senare preciseringar av ”hjälpförbudet ” kan försvåra implementeringen i Sverige (26)

Kommentar: Att en ny konvention ställer vissa krav på anpassning och tolkning innan den kan implementeras är inget konstigt. Så har gällt NPT liksom andra konventioner (som Barnkonventionen). Detta är inget unikt för TPNW och kan inte betraktas som en giltig invändning.

30. En ratificering skulle ställa Sverige i en besvärlig situation att försöka förbättra den. Ett tillträde skulle av många uppfattas som att Sverige tonar ner sina huvudsakliga invändningar som de uttrycktes bl a i förhandlingarna och röstförklaringen. För övrigt ”förefaller nuvarande och potentiella statsparter till konventionen ovilliga att ompröva sina motstånd mot Sveriges ändringsförslag” (30)

31. Ett undertecknande utan ratificering skulle inte ge Sverige rätt att påverka konventionens utveckling inifrån och skulle skapa nästa samma problem som vid ett tillträde (“samma politiska skyldigheter och risker”) (30)

32. Att vara observatör (med yttrande-och förslagsrätt men inte rösträtt) ”avger dock en politisk signal vars effekter nog bör övervägas” (31)

Kommentar: Punkterna 30, 31 och 32 gäller frågor om procedur, förhandlingstaktik och förväntningar. De är visserligen väsentliga från politisk synpunkt men utifrån vårt valda perspektiv saknar vi anledning att kommentera dem. Men vi måste ifrågasätta om bedömningarna motsvarar verkligheten och svenska erfarenheter av nedrustningsförhandlingar. Det är snarare en fråga om politiskt agerande, diplomatiskt handlag och taktisk förmåga att arbeta för det strategiska målet: att göra konventionen så verkningsfull som möjligt.